

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponta, a vasárnap és péntek kivételével.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre ..... 10 ft —
Félévre ..... 5 ft —
Negyedévre ..... 2 ft 50 —
Egy hónapra ..... 1 ft —
Hirdetési díj:
Öt-hasábospettisor egyzerbe tagoltáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 50 kr
Nyelvtér 4 hasábospettisorért 20 kr.

Szerkesztőség és Kincstári hivatal
1850. SIMONFFY-ház a várba.
házával szemben
HIRDETÉMÉNYEK.
Hirdetési pénzek és a kifizés körüli pauszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intőzandók
Kiszámlázott levelek csak ismert kézektől
fórdatatnak el.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Hétfő, márczius 30.

62. szám

A védvamos politika.

(K. L.) Verőfényes napok hirdetik a tavaszt, a természet újja ébredését. A mezők megnépesültek, a földmivelő lakosság az utolsó munkálatokat végzi, hogy aztán aratásig a többit eső és napfényre bizza. A jövő aratás több tekintetben igen fontos következményeket vonhat maga után, mert az aratási eredménynek kétszeresen felbővülni kell esni olyankor, mikor a gabna és így a kenyérárakat mesterséges uton felesigázzák.

A védvamos politika oly arányokat lát, annyira fokozódott a védelem utáni igény, hogy a ig kellett már csodálkozást, mikor e héten azt jelentették Londonból, hogy Angolország is készül gazdasági érdekeit vámsorompókkal „megvédeni.” Angolország tehát feladja szép elveit, mert kényserítik reá, de hát Angolország ezt könnyebben teheti, mint pl. mi. Az angol királynő birodalmában sohasem száll alá a nap és Nagybritánia a helyzetben van, hogy szükségleteit minden tekintetben sajátjából fedezheti. A világ legújabb gabona kamarája Keletindia, már ma is igen jelentékeny mennyiségű gabnát engedhet át az anyaországoknak és az angol védvamosok azt is állítják, hogy az indiai vasutak kiépülése után, ez ország képes lesz Anglia egész szükségletét fedezni, különösen, ha a kormány több gondot fordít a buzatermelés javítására. A pamutra nézve rámutatnak az angol védvamosok Egyiptomra, hol Angolország előbb több állandóan megtelepszik és ezáltal könnyűvé válik egy, külön vámterületet alkotnia az anyaország és gyarmatok közt.

Felesleges talán bővebben is fejtegetni, hogy ily külön vámterület mily veszélyemessé válhat Közép-Európa termelésére és ha megemlítjük még, hogy Angolországban a védvamos mozgalmak legutóbb igen erőlyesen vált, beigazoltuk azt, hogy a vámkérdés még nem jutott utolsó megoldása elé.

Alig, hogy a francia szenátus vámfelbizottsága elfogadta a proponált vámfel-

emeléseket és habár még véglegesen ma sincsenek elfogadva a vámok, a párisi pékek a kenyér kilogrammjának árát már is felemelték 70 centimérről 75-re. Tehát a mezőgazdaság érdekében megindított mozgalom szomorú következményei sokkal hamarabb érvényesülnek, mint a jótékonyak, melyek a mi véleményünk szerint, csak nagyon későn, vagy egyáltalán be sem tognak következni.

A helyzetet tekintve, igen nagy kár volt a mezőgazdaság baján természetellenes eszközökkel segíteni, mert segítve lett volna természet uton is. Az északamerikai Egyesült-Államokból ugyanis azt jelentik, hogy az idén egy harmaddal kisebb területen termeltetik buza, mint a múlt évben és miután a tél nagyon kedvezőtlen volt, a legjobb esetben is csak középszerű termés várható, úgy hogy Amerika legfőbb tavalyi termésének felcsökkentése fogja eladhatni. Az amerikai üzérkedés be is szüntette a sürgős kínálatokat, mert a főmálló árak mellett az amerikai termelő sem exisztálhat és kénytelen lenne buzatermelését még tovább redukálni és mi nem habozunk ki jelenteni, hogy ez Európának kenyérral való ellátása érdekében nem kívánatos.

Látni való tehát, hogy a mezőgazdaság pillanatnyi kalamitásán természet uton is segítve leendett volna, még mielőtt a vámsorompók, melyek a nemzetközi forgalom tökéletlenségét fenyegetnek, czélba vett hatásukat gyakorolnák.

— A szabadelvű párt tagjainak küldöttsége a miniszterelnöknek A szabadelvű párt megbízásából Vizsolyi Gusztáv és Jókai Mór tisztelegtek szombaton délelőtt Tisza Kálmán miniszterelnöknek, hogy leánya Tisza Paula eljegyeztesse alkalmával a miniszterelnöknek a párt tagjainak szerencsekívánatait kifejezzék.

Tisza Kálmán rendkívül szívesen fogadta a küldötteket, kik a párt tagjainak diszesen kiállított üdvözlő föliratát nyújtották át a miniszterelnöknek. A fölirat zöldeskék sejem peluchebe van kötve, a felső lapon gazdag vert ezüst díszítés látható, mely levelekből s virágokból összeállított szív alakú vonalat ábrázol, felül egy kisebb lángoló szív van, középtűt pedig két seraph-fej, négy sar-

kán egy-egy repülő galamb láthatók. A könyv belseje aranyozott préselt bőrrel van bevonva s a szöveg több pergament lapra terjed a névalírásokkal együtt. A szabadelvű pártnak összes tagjai aláírták a föliratot. Minden lapon felül allegorikus rajzok vannak, Benczur Gyula mesteri alkotásai. Az ezüst díszítést Benczur Béla rajzai után Mátrai mintázta s Herpka Károly cizellálta. A fölirat és fényes művészi kiállítás igen kellemes meglepetést szerzett a miniszterelnöknek, ki Vizsolyi Gusztáv üdvözlő szavaira melegen köszöntö meg a meglepetést a párt küldötteinek.

A fölirat szövege — Jókai Mór tollából — a következő.

Nagyméltóságú grófnó!
Kegyelmes asszonyunk!

Azon országos szabadelvű párt, mely vezérét a közügy előmozdító nehéz feladataiban, mint elvhű tábor követi, egyszersmind őszintén ragaszkodó barátok köre is, mely a magánéletbe is kimagasló jó barátot szeretettel környezi mindenha.

Kegyelmeségek fényes családjára azon örömmel közelédik, amidőn, egyszer az életben, leszáll a földre az ég, a család egyetlen leánya oltárhoz lép, menyasszony díszszel.

A házasságok égben kötöttek, de a földön folytattatnak — s földi boldogságát mindenki önmaga teremti magának.

Az égiek minden áldása fogadja azt a menyasszonyt, a ki mászhománnyul szülői erényének példáját, hűségét, szerelmét hozza magával.

Kívánjuk teljes szívünkkel, hogy a bájos ara ugyanazon boldogságnak, mely őt a szülői háznál, mint örök nap sugározta körül — folytatását lelje meg az új háznál s el ne vesztisse soha, hogy találja majd az élet nagy világát is olyan szépnek, mint a milyen szívének kis világa volt.

Kívánjuk kegyelmességeknek, a boldog örömanyanak és apának, hogy családjuk minden tagját, mint nemzet fentartó oszlopot, mint nemzetalkotó házat, lássák megörökölni e hazában.

Adja meg az ég kegyelmességének és szeretett férjének a családi élet legédesebb örömeiben azt a jutalmat, a mivel a nagy

érdemek terhét hordó kiváló alakoknak a világ mindig adósa marad.

Foga dja kegyelmességed igaz szívből jött szerencse és üdvkívánatunknak egyhangú kifejezését.

Országgyűlés.

Budapest márcz. 28.

A képviselőház mai ülése rövid volt. Átvették a főrendiház üzenetét a főrendiház reformjáról szóló törvényjavaslatra és a regnicolaris deputatióra vonatkozólag. Az előbbi kinyomtatván, az illeto bizottsághoz utasított. Mi az utóbbi illeti, a ház egyik közlelbi ülésén fognak megválasztani a regnicolaris küldöttség tagjait. Hegedüs Sándor és Rakovszky István a pénzügyi bizottság jelentéseit mutatták be az ott utóbb tárgyalt postatakarékpénztári és vasuti törvényjavaslatokat illetoleg. Tisza Kálmán az 1882. évi közegészségügyre vonatkozó kormányi jelentést, Fejervary b. honvédelmi miniszter pedig a honvédorvosokra vonatkozó törvényjavaslatot terjesztett be, mire az egyzó könyv felolvasása után az ülés véget ért.

Országos kiállítás.

A ki az országos kiállítás területén manapság szerzte néz, arra e nagy nemzeti vállalat a levé utolsó stadiumából kibontakozó óriási mű benyomását fogja tenni. Az első pillantás azonnal meggyőzi a szemlélőt arról? többé szó olyan alkotásról, a melynek talán még nincsenek végleg kiforrott formái, hanem igenis olyanról, mely bizonyos szép sikert jósolva törekszik a befejezés felé. Festőileg tarka és változatos az a kép, a melyet a kiállítás területe a rajta levő száznál több épülettel és parkzerű virányával nyújt. Olyan az, miúta valamennyi kor stylje találatát adott volna egymásnak e helyen. A kelet és nyugot, a classicus és barok izlés a renaissance és byzanci stíl formái mind képviselvek a telepen.

A nagy ipar palota, a renaissance e gyönyörű remeke, immár teljesen elkészült és belsejében serényen folvik már a kiállítási tárgyak felállítását és berendezését. A tanszer épület is be van már teljesen fejezve imponáns méretű faépület ez, melynek homlokzatán szép graphit rajz díszleg: a bölcsélet és a menyiség két geniussát ábrázolja e rajz, miket e tudományok segédzser számai környékeznak: gyönyörű jelképezése e csarnok hivatásának. A csarnokban magá-

dig annyira elfogódott volt, hogy nem csoda, ha nem vette észre.

Még az öreg asszony is barátságosabbnak látszott ma, már t. i. a menyire szó lehetett barátságos fogadtatásról. Hügel asszonysággal. Zsémében, csipkedve szállította ugyan meg, de már magában a megszólításban volt valami barátságosabb indulat.

— Hová lettek a kisasszony csipkéi? Az a sok fodor, szalag, azok a ezíra ruhák? — szól Juditnak feltünően egyszerű öltözétére mutatva.

— Nem illenek sorsomhoz, — felelt Judit elpirulva.

Az öreg asszony nem szólt rá semmit, csak harmadnapra mondott annyit fiának, hogy ebben a Pestől ide került leányban volna valami jó hajlandóság is, de neki még sem tetszik, csak annyit mond, hogy nem tetszik, — isten tudja, nem tehet róla.

Még akart valamit mondani; kétszer, háromszor is fölnyitotta fogatlan száját, de végre mégis csak elhallgatta, a mit mondani akart. Talán ama végzetes Judit-kepről akart szólni.

Félte ő maga is emlegetni, vagy a multkor borzasztó jelenet történt vissza, vagy talán megbánta, mint üres képzelődést? Nem szólt róla többé soha.

De nem felejtette el Judit. Az első borzadás elenyésztevel föltámadt benne az az igen is természetes kíváncsiság: látni ama képet, mely oiy csodálatosan hasonlít hozzá.

Latour kisasszonyhoz fordult e végett. — A nagyságos ur delután kilovagol, akkor jöjjön kegyed velem, megmutatom.

(Folyt. köv.)

„Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

JUDIT.

Elbeszélés.

Véteszi Arnoldtól.

(Folytatás.)

Nem kapott. Vonásain nem ismétlődött e rángás, esendesen, komoran nézett le a földre, mialatt ajkai halkán mormolák:

— Hideg lehet a mélyben... Ostoba csadár, — tevő utána percznyi szünet mulva — ma nagy kedve telik fecsegni. Ep oly általában ő is, mint mi e házban mindnyájan, ölem, a legoktalabttól elkezdve a nagymamámé. Ne szólj; magad láttad, hallottad.

Az emlékeztetésre elborult Judit homlokára, de erőt vett magán s szeliden mosolyogva viszonzá:

— En csak arra emlékszem, hogy ti szívesen voltatok hozzám s magatokhoz vettétek az elhagyott árát.

S a mint e szavakat kiejtette, rózsapiros arccal futotta át egész arczát. Büszke szíve hely lealázást érzett, mivelhogy hálával tartozik valakinek. Izidora kitörülhetett volna Judit szívéből e bántó érzést, csak egykét órára lett volna e perczben szükség, egy gyöngéd ülése, mely elfeledtette volna az egyszerű helyzetét.

Izidora elmulasztotta ezt. Egykedvűen halgatagon nézegette a tó tükrét s az apró kőbányalakat, kik följöttek sűtkézre a víz felé.

— Nézd, nézd, — szólott pár percz mulva újra Juditnak, — mily vidámak. Látni annak a kicsikének sarga hátát? Mintha szívesen színt arany volna. Hogy örül az élet-

nek, pedig ki tudja, meddig é! Latour kisasszony arra tanított, hogy a nagy halak megeszik a kicsinyeket és Kenderesi Othmár azt mondja: az emberek hasonlókép.

— Es te hitelt adsz oktatásainak? — kérde mosolygva Judit.

— En senkinek sem adok hitelt, viszonzá fagyosan Izidora. Te az nem érted, hanem én jól értem. Azt mondják, hogy téged egy neveltek, mint egy kis kanári madarat, simogattak, dédelgettek, csak szeretni s mosolyogni tanítottak, mert minden élted óráját csak örömben, boldogságban töltötted. Nekem megkeserítették gyermekéveimet. A nevelési rendszer úgy hozza magával. Legártatlanabb kívánságomat is jönak vélték megtagadni, minden óhajtasomnak épen ellenkezője történt s elég volt valamit akarnom, hogy anyám és Latour kisasszony azt rögtön helytelenek tartásák. Dacozzal kellett mindent kiesikarnom. Mérgeskedtem, sirtam, tomboltam. Makoos, önféjű gyermeknek tartottak s ki akartak nevelni belőle. Es odáig neveltek, hogy a legkisebb ingerlés dühössé tesz. Tehetek róla? Nekik köszönhetem, az ideggyöreséket anyámtól örököltem.

Judit részvételt nézett a szép halvány leányra, ki e pillanatban föltárta a mely keserűséget, melylyel szíve tele volt. Eleteben először hagyta magát idáig ragadtatni Izidora.

Mi falun laktunk, atyám Pesten. Minden évben pár nap láttuk, ez volt az egész. Hidegnek, komolynak láttam mindig. Még akkor el volt foglalva kereskedői gondjaival s nem nagyon jól érezhette magát anyám közeleiben. Gyermekek voltam de azért láttam. Alkalmam volt nem egyszer tapasztalni, hogy az emberek kinevezték a mama ideggyöreséit. Láttam, hogy atyám nem csinálta

gának nagy dolgotbelőle. Ha két-három napot köztünk töltött, már visszasietett Pestre. Gyöngédien bánt velem mindig, de láttam, hogy nem szeret. Nem is voltam szeretetre méltó. Nem tudtam csevegni, hizelegni. Most sem tudok. Fájt látnom, hogyan hidegül el szíve évről evre jobban fölém; de nem tehettem róla. Csak annál ridegebb, daczosabb valék iránta. Tudom, hogy e házban senki sem szeret, — senki, még ez a madár sem — szólt a vállán ülő bubos kakadura mutatva.

Szomoruan lehajította fejét és elhallgatott. Judit nyájas jószággal hajolt hozzá, at akarta ölelni s azt mondani neki:

— En szeretlek téged, ha senki sem szeret. En nagyon szeretlek.

Legalább abban a perczben így érzett. De előbb, mint ez megtörtént volna, villámsebesen fölugrott Izidora.

— Atyám és a mama most meglehetnek elégedve, — szólott hidegen kacagva; — benned kaktak olyan szép ezimás babut, a melyet ohajtottak, mosolygót, engedelmet, selemhajut.

Kacagásában volt valami rideg, megvető, a mi pillanat alatt megidegenítette tőle újra Judit szívet.

Valami két percz hosszaiig álltak ott egymás mellett szóltan, Izidora kevélyen hátraszegett fejjel, Judit lesütött szemekkel.

— Menjünk föl, várnak, — szólott aztán amaz.

S fölmentek a ház keleti oldalán a kertre kiszögellő verandára, hol a reggeli már várt rájuk. Baranyi és Baranyiné nyájasan üdvözölték Juditot, de Baranyi ur még sem egészen oly szívélyesen, mint tegnap. Ezt a finom árnyalatot egyébként csak Latour kisasszony vette észre. Judit még min-

Az
Y CSIZMÁHOZ
pületeben.
szerelem fel.
k cipőim,
Otto.
mébe!
eg-kivonata
mond
tárát
Kicsérletnek.
tárát

ban a paedagogia bő kinevei számtalan példában vannak egymásra halmozva, várva a rendező kezre, mely remélhetőleg nem fog sokáig késni munkája megkezdésével.

A házi iparszarnokban már rendezik a szoba fülkéket, a melyek a parasztlakások butorzatát és belső berendezését fogják nemzetiségek szerint beosztva feltüntetni. A látogató a fülkékben oly gazdag néprajzi gyűjteményt fog találni, a mely házáuk népszokásait minden könyvvel világszabban fogja előtte feltárni.

A mezőgazdasági csarnokban a maggyűjtemények csoportosítása már megkezdődött és mondhatjuk, hogy hazánk mezőgazdasága és csarnokban oly meglepő nagyszerűséggel lesz képviselve, mely alkalmas arra, hogy a külföld legnagyobbat tiszteletét vivja ki mező gazdáink számára. Egyébiránt már maga az épület előkelő stílusú és izlésteljes csinja is jelzi a mezőgazdaság fontosságát hazánkra nézve; a csarnok ugyanis egyike a világ legszebb főépületeinek és egyúttal vényes bizonyítéka annak, hogy faanyagból is lehet monumentális épületet emelni.

E csarnok közelében szép kis kertészet látható, mely a kiállítás legérdekesebb részleteihez számíthat. Zichy Ferenc gróf és és a királyi vizezzel képezde falkolaiból kikérült gyümölcsfák láthatók benne, melyek nem bő termőképességük sem gyümölcseik sajátosságai miatt tűnnek fel, hanem saját alakjuk miatt, mely matematikai pontossággal a királyi pár nevének kezdőbetűit, hazánk ezimérét stb. ábrázolja. Még érdekesebb látványt fog a kis kerti telep nyújtani ha majd a fákát üde és gazdag lombzót fogja elborítani.

A pénzügy miniszterium csarnokában rendezés alatt vannak már a szakcsoportok gyűjteményei, u. m. a dohányszerzés, a bányászat és kohászat, a pénzügyi gyűjtemény kiállításai; ugyanennyire haladt a munka már a közlekedési miniszterium pavillonjában is, amely a vasutak és folyamszabályozások szelvényeit és mintáit, továbbá a fiumei kir. tengerészeti hatóság gyűjteményeit tartalmazza.

A horvát pavillon, — szép két emeletes épület, karsu toronyalatt és szláv szabású nyíl verandákkal — legközelebb fog elkészülni; Horvátország kulturális állapotának hű és kimerítő képét fogja a közönség benne feltalálni; 1200 nál több kiállító jelentkezett e csarnok számára, úgy hogy az épületet jóval nagyobbra kell készíteni, mint eredetileg tervezve volt.

A Dunagőzhajózási társulat gőzhajóinak modeljait, az óbudai hajógyár készítményeit állítja ki egy külön pavillonban, a melynek tözszomszédságában látható a Ganz-féle vasöntő-gyár csarnoka is; ez a csarnok csinos miniatürképe a Ganz-gyár budai épületének, a melyben e világtalán a maga nagyhírű waggon kerekéit és elektrotechnikai gyártmányait készíti.

A keleti pavillon byzanci kupolával, faragzatával, szépen ívezett oszlopsoraival a festői keletnek egy idevarázolt töredékéket mutatkozik: csarnokaiban nagyon folyik már az egyes osztályok berendezése, különösen a szerb és a bolgár osztály.

Ha még megemlítjük, hogy az erdészet pavillon nagyhatású fakéreg-burkolatú, a műcsarnok a maga gazdag majolikadíszítésével, a királyi pavillon és a hangversenyterem szintén teljesen elkészültek, úgy ezzel megközelítő

képét adtuk a kiállítási terület mostani állapotának. A hivatott tényezők a megnyitáshatáridejének közeledtével kettőzött buzgósgot fejtenek ki, hogy a kiállítás a kelendőben egy minden ízében teljesen befelvezett egészésként adathassék át a közönség szemléletének.

Az „István“ gőzmalom társ. évi rendes közgyűlése.

1885. márczius 29.

„Az „István“ gőzmalom társulat közgyűlése ma délután a városi nagyteremben megtartott. Megjelent 74 részvényes, kik 1537 részvényt képviseltek 742 szavazattal.

Az igazgatóság elnöke Sesztina Lajos constátálván, hogy a közgyűlés szabályszerűen a hivatalos lapban s ezentúl a helybeli lapokban is kellő időben meghirdette, a nagyszámban megjelent részvényesek szíves üdvözlésével 10 1/2 órákor megnyitotta a határozatképes közgyűlést, a jegyzőkönyv vezetésére felhívja társulati jogtanácsos Nemes Kálmánt, a jegyzőkönyv hitelesítésére ajánlja Szikszay József, Osterlam Ernő és Dr. Kemény Mór jelenlevő részvényeseket, kik erre egyhangulag meg is választották.

A kitűzött tárgysorozat szerint legelőbb az igazgatóságnak az 1884-ik évi mérleget kísérő jelentése olvastatott fel Szepessy Gusztáv igazgató által. Ezen jelentésben elmondatik, hogy a múlt év lanyha üzletmenettel kezdődött, octoberig csak egyik malommal lehetett dolgozni, mert csak akkor állott be nagyobb belendőség és szilárdság az üzletbe. Még mindig fennállanak a hazai malomiparra az előző években részletesen elmondott nehézsítő körülmények, sőt a több európai államok által életbe léptetett és kiállításban levő, gabona és liszt kivételi vámmentesítés által azok még fokozódhatnak. A múlt évi aratás mennyiségileg kielégítő, de minőségileg gyengébb volt mint az előző években s e miatt a buza feldolgozása kevesebb haszonnal járt.

A múlt évi számla nettó mennyisége 271,462 métermáza volt, az eladott gyártmányoknak szákkal együtt értéke 3,279,567 ft 48 krajnár.

A múlt évi tiszta nyereség a mérleg szerint kitesz 74,630 ft 04 krajnár, ehhez csatolva az 1883-ik évről felosztatlan maradt. 16,466 ft 08 krajnár tiszta nyereséget.

A közgyűlés rendelkezésére áll 91,096 ft 12 krajnár. Ennek felosztását következőleg javasolja az igazgatóság:

1. Osztalékul adassék ki minden 100 frtos részvény után 15 ft, mely összesen tesz 55,530 frtot.
2. A rendes tartalék alaphoz csatoltassék 20,000 frt.
3. Per alatti követelések tartalékára könyveltesék 12,000 frt.
4. Jótékony czeleokra osztassék fel 500 forint.
5. A felmaradó 3066 ft. 12 kr. az 1885-ik évi új számlára vitessék által.

Az igazgatóság jelentésében felemlítetik, hogy az előző évi közgyűlések által nyert felhatalmazást folytán, múlt évben a régi malomhoz 2 új gőzkazán szereltetett be, ugyanoda az új gőzgép f. évi júliusban felállították, s akkor a malom beszerkezete is átalakították; mert csak így korszerű javítások és újrával lehet az új berendezés

alatt álló közeli és más hazai malomokkal a versenyt sikerrel kitartani.

Ezt követőleg közgyűlési jegyző Nemes Kálmán felolvasta a felügyelő bizottság jelentését, melyben előadatik: hogy a mérleg és számadatok megvizsgáltattak, azok a kereskedelmi törvények és társulati alapszabályoknak megfelelőnek s helyesen állították, minél fogva a felügyelő bizottság az igazgatóságnak a nyereség felosztására vonatkozó indítványát pártolja, és részére a szabály szerű felmentvény megadását javasolja.

Ere elnök felhívja a közgyűlést a mérleg és a felosztott jelentések tárgyalására, fel szólít Koszorus Lajos részvényes, s az igazgatóság iránti bizalmának kijelentése mellett és osztva az igazgatóság jelentésében jelzett a hazai malom ipari nehézsítő körülmények miatti aggodalmakat, mindazonáltal lehetők tartja, hogy a közgyűlés rendelkezése álló kielégítő hasznossegőül a javasoltnál nagyobb, nevezetesen minden 100 frtos részvény után 18 ft. osztalék adassék ki s ezen indítványát több részvényes egyetértőleg aláírta kivánásig folytatni tikkosszavazással a leendőnteni kéri.

Felolvastatták az igazgatósági javaslat védelmére Sesztina Lajos elnök, Szepessy Gusztáv igazgató és Ormódy Lajos, az ellenindítvány mellett Feischl Károly; s hosszabb vita fejlődött, a kivánt, bár jogos, de szokatlannal tikkosszavazási mód felett, végre ez többséggel elfogadtatott, s a szavazó lapok beadatva és a szavazatszedő küldöttség által összeszámoltatván, következő eredmény tört ki:

Koszorus indítványa elfogadására beadott 346 szavazat, az igazgatóság javaslata mellett 376 szavazat vagyis 30 szavazattal több.

E szerint az igazgatóság elfogadott javaslata szerint az osztalék az 1884-ik évről minden 100 frtos részvény után 15 ft, mely f. é. ápril 1-től kezdve — a 14-ik számú szelvény beadása mellett — a társulat telkén a pénztárnál és a debreczeni ipari és kereskedelmi banknál kifizetettik.

Ezt követőleg az igazgatósági javaslat többi pontjai is elfogadtatván, az elnök által feltett kérdésre a közgyűlés a mérleget helyben hagyta és a szabály szerű felmentvényt az igazgatóság és felügyelő bizottság részére egyhangulag megszavazta.

Közben esőleg Löwy Ármán részvényes felvilágosítást kívánt — a bécsi bizományi ügynökség múlt évben előfordult bajokról és annak miben állásról, mi egyik igazgatósági tag által azonnal meg is adott. Nevezetesen elmondatták: hogy a múlt 1884-ik évi márczius 23-án tartott közgyűlésen az elnök bejelentette, miszerint az 1883-ik évi mérleg lezárása után a bécsi ügynökség kezelésében rendeltetések történtek fel, és az igazgatóság a megjelölt vizsgálat után igyekezett a bajt akként elintézni — az érdekelt ügynök családjának közreműködésével — hogy a társulatra nagyobb kár nem háramlott, mint mintegy 25,000 ft. kétes külföldi vősegeknek saját számlára lett átvétele, mely a bécsi üzlet 4 évi forgalmából ered — Ezt a múlt évi közgyűlés minden további észrevétel nélkül tudomásul vette, mi jegyzőkönyvbe foglaltatott. Kéretett a je-

lenlegi közgyűlés is azt tudomásul venni azon hozzáadással, hogy az emített kétes kivétel a múlt évi számadatokban egészen leirattott, s az ezen felüli hiány törlesztése szerződésszerű pontosan és sikeresen folyik.

Ezen felvilágosítás és észrevétel nélkül tudomásul vétetett.

Felolvastatták Szikszay József és Beichert Manó részvényesek által az igazgatósághoz illetve a közgyűléshez kelt indítvány, melyben az alapszabály 28-ik §-ának akként leendő módosítását kívánják, hogy a közgyűlési részvevőre, illetve a szavazási jog gyakorlására, részvényesek könyve alapján a közgyűlés napja előtt kiállított és az illető részvényes által átvett igazolási jegy legyen elégszerű, haem az illető részvényesek által és névükre kiállított részvényeik is valóságban és tényleg tételesen le a társulat iródjában Indítványozók javaslatukat főleg azzal indokolták, hogy a jelenlegi szabály mellett előfordulhat olyan visszaélés is, miszerint valaki eladta részvényét, az új részvénybirtokos szerzett részvényeit nevére íratni elmulasztotta, s ezt a volt részvényes megsejtven, a társulat könyvében még nevére álló részvények után kivési az igazoló jegyet, és más helyett illetéktelenül és jogtalanul szavazhat a közgyűlésen. További indokul szolgáló, miszerint több más társulattal hol a részvények szintén nevére szólnak szokásban van a részvények letéteményezése a közgyűlés előtt.

Ezen indítványra az igazgatóság által benyújtott véleményes jelentés is felolvastatott, melyben kifejtetett, hogy a részvényeknek letétele eltekintve az átvétel megőrzés és visszadás terhelő munkájától, melynek akaratlan tévesztésekből kellemetlenségek fordulhatnak elő, az itteni viszonyok szerint sok nehézséggel és a részvényesek nagy kényelmetlensége és terheltségével járna. Tudva levő dolog hogy nagyszámban részvényes van téve részint óvadéku, részint kölcsönök ellenében kézi zálogal, mely részvényeket az illető birtokosok kézhöz nem kaphatván, ezen körülmény folytán ki lennének zárva a közgyűlési megjelenhetősébe és részvényes jogaik gyakorlatából. Végre ezen in ézkedéssel a részvényesek kevés számban megjelenése esetében a közgyűlés határozat képtessége is kockázattal volna. Ezen indokokból az igazgatóság a benyújtott indítványt sem szükségesnek, sem az itteni viszonyok között észszerűnek nem tartván, azt nem pártolhatja és kéri az alapszabály illető pontjának módosítás eladul meghagyását, felhívja azt is: hogy az igazgatóság eddig nem tapasztalt oly visszadést, hogy nem részvényes a közgyűlésen részvényes jogaikat gyakorolt volna, és az igazgatósághoz eddig másrészt sem érkezett ilyen feljelentés.

A felolvasott indítvány és igazgatósági jelentés élénk és egyesek részéről keserű kifejezésekkel kísért hosszabb vitát idézett elő. Az indítvány mellett felszóllt Koszorus Lajos több érvekkel, példákmal és hasonlatokkal támogatván annak észszerűségét, melyre Buzás Pál, Beichert Manó felelt, az alapszabály és jelenlegi gyakorlat meghagyását kívánván. Szóllottak még az indítvány mellett Löwy Ármán, — és az alapszabály meghagyása mellett Simonffy Sámuel Szepessy Gusztáv. Végre Berger Henrik felügyelő bizottsági tag és Dr. Medve Kálmán azért szóllaltak fel, hogy a felszólló részvényesek

TÁRSADALMI BAKTERIUMOK*)

Írta: Dr. Scheer Benő.

Az emberiség rendeltetése céljait csakis államokban érheti el. Az állam tehát azon létszerv (organum), mely az embernek, mint az érteki eszes lénynek, céljai elérésére közzegül szolgál.

Ugyde a helyesen szervezett állam sem képes az embereknek oly sokoldalú és irányu törekvéseit közvetlen támogatásban részesíteni — mert hiszen az egyes polgárok életnyilvánulatai csak annyiban érintethetnek az állam illetve annak hatalma által, — amennyiben azok az emberek, úgyis, mint összeség, külföldre bírnak közvetlen hatásai. — A mi ezen tulterjed, a mi az embernek kiválólag erkölcs-szellemi életét illeti az ha nem is mindig és nem minden részében, de mindenesetre igen sokszor és nagy mérvben az állam tevékenységének hatásköre alól elvonatik. — E jelenség a népelet fejlődése foka által határozottatik közelebbről meg.

Minél egészségesebb valamely nemzet életének fejlődési stadiumában, annál határozottabban és pregnansabban emelkedik ki azon határ, mely a népelet saját és közvetlen működésének — az autonómikus elhatározás alapján — tevékeny terül szolgál.

Az állam és annak hatalmával szemben észlelhető ezen működés a társadalom, mely hasznos tagjainak gondolkodása és buzgó tevékenysége által fejleszt és viszi előbbre az állampolgároknak azon törekvéseit, melyek az államhatalom közvetlen gondolkodásában nem részesülhetnek.

Ha az emberiség feladatköreit így megosztva szemléljük, és a társadalom fogalmával tisztában vagyunk, nem lehet kétségünk az iránt, hogy egyik a másiknak ellentétese —

helyesen gondolva — nem lehet; sőt a társadalom, az államban tulajdonképen beaufalattatván, annak lényegével és céljával ellenkezőt észszerűen nem is akarhat, és így irányu törekvéseket ezéül józanon nem tűzhet.

Tűzetesebb vizsgálódás alapján meggyőződhetünk, hogy az államnak egyik és legkiválóbb célja, — mert létfeltétele, — a jogrend megvalósítása a jogeszmé alapján. — Ezen céljának elérésére és ezáltal az állami rend, béke, és jólét előmozdítására, életbe lépteti mindazon intézkedéseket, melyek az állam jogrendjének megvalósítására alkalmasnak és szükségeseknek mutatkoznak. Ugyde ha viz-gálódásunk tárgyává tesszük bármely művelt állam jogrendjének megvalósítására célzó törvényeit és intézményeit; — kénytelenek vagyunk bevallani abbéli tapasztalatunkat, hogy azok így magukban véve pusztá és rideg szabályzatok és formák, melyeknek csak a társadalom jogérzete nyújt félreismertetlen hatályt és sulyt.

Bármint jók legyenek a törvények, bármily emelkedett szelleműek legyenek a institúciók: ha ezeket a nemzet meggyőződése, a nép jégérzete, mint annak biztosítékai nem támogatják, a kitűzött célt nem eredményszerzhetik és a továbbfejlesztés és haladás eszközeinek szinére jogos igényt nem tarthatnak. Ellenben ahol az irrott jog és jogszabály az egyéni jogérzettel nyilvánulásával találkozik, és ezek egymást feltételezve és támogatva jelen leszenek, ott a jog megvalósításának mi sem áll útjában. És mert a nemzeti jogérzettel erkölcsi erejű nyugszik, szilárdan és tántoríthatatlan a jog bizottsága: az emelt két tényező szerencsés találkozása feltételezi a nemzet erkölcsi és anyagi jólétét, és általában az emberiség haladását a tökéletesedés felé. Ezzel szemben tapasztalati tény az másoldalról, hogy azon államokban

a hol társadalom jogi meggyőződése az állam által szabályozott jog színvonalán akár alól akár felül áll! a harmonikus együttműködés lehetősége ki van zárva, a jog fogalma meg van zavarva, alapja megintatva és az igazság felderítlenül marad! . . .

Korunk társadalmi élete különösen az utóbbi években fájdalom! szomorú igazolással szolgál ezen tételnek azon gyakori esetek által meg-megrázkódtatják . . . és valóban nem lehet igaz halánkat eléggé kifejezést az igazságszeretet és humanizmus azon szószóllóknak, kik ezé jukat tűzik ki embertársaikat azon visszasságokra figyelmzetteli, melyek a társadalmi élet különben ép testét mint pusztító bakteriumok megmérgezik, és az óvintézkedések megtétele nélkül végromlással és elenyészéssel fenyegetik.

E társadalmi jelenségek veszélyességének tudatában indokoltak látszik előttem, ha alkalmat veszek magamnak némelyikre, a mélyen tisztelt hallgatóság előtt rámutatni, és szerencsének érzendem magamat ha szíves figyelmük megnyerése után az ügynek — szerény tehetőségemhez képest — bármily esélyt szolgálhatni is tehetek. Előre már megjegyzem, hogy a görögvet nélkülözhetjük, csak szemét hunyni nem szabad előtük.

A napi sajtó felvilágosult napjainkban jogosan már oly hatalomná nőtte ki magát, hogy átig képzeltünk már a műveltség minőségére igényt tartó egyént, ki azt akár napi munkájának megkezdése előtt; akár annak bevégezése után, phenése közben, és kellemes szórakozásul figyelmére ne méltatna. Sőt vannak bizonyára a társadalomnak oly tagjai, kik mostoha körülmények folytán, abban telik szellemi életük talán egyedüli táptját; azáltal nemcsak szórakoznak, de az ism-reteik egyedüli forrását is képezi. Illy körülmények között bizton számíthat a napi sajtó szellemi munkása arra, hogy ismeretter-

jesztő, tanulságos, oktató és szórakotó közleményei olvasóra találjanak.

De hányan vannak az olvasók között, kik a közérdek iránti fogékonyságukban csaknem naponta levertség bizonyos nemével boosztják ki kezinkből a társadalmi élet minden mozzanatát hűn visszatükröző napilapot.

Itt egy párbaj! . . . Ott egy ügyilkosság! . . . és ezek oly gyakori egymásutánban követik egymást, és ismétlődnek, hogy immár — fájdalom — mintegy rendszeresítve látszanak.

Bármik legyenek a köztudomásra jutott indokok; bármiként végződjenek az ebbeli kísérletek; azon tudat elől mir alig zárkózhatik valaki el, hogy ezek a társadalom körütnetei, hogy ezek a társadalom élete és fennállása ellen intézett merényletek. És minden gondolkozó megdöbbenéssel áll meg e tények előtt, és aggodó kebellet várja a pusztító társadalmi baj okának kifürkészését, annak óv- és gyógyyszerét annál is inkább, mivel alig van már a társadalomnak oly rétege, a melybe e bajok egyike vagy másika fertőző anyagként be nem szívargott volna.

Vannak fiatal emberek, kik ifjuságuk aranykorát, nem teljesen kiérdemelt dicsőség befeljezettek tekintenek, ha abban ideáljuk előtti lovagiaságuknak és férfias bátorságuknak egy párbajban ne adnák jelét. És ily dicsőséget szomjazó ifjuság ép úgy jelentkezik a magasabb szakképészen levő s a hazának jövő oszlopaiból, mint a társadalomnak bármely az anyagiakkal talán inkább foglalkozók köréből. De ismerjük el egyuttal, hogy nemcsak hiúság, ifjúi hev, hanem a megállapodott férfikor is jelentékenyen járul azon létszámhoz, mely az elégtétel e harezias contingensét mutatja.

(Folyt. köv.)

érsékeltebb és g
vitatkozásra és ar
induljanak ki o
mintha az igazga
gyűlésen egyesek
nyant nem pártol
vagy azoknak ére
lyezni; mert az
bbségétől nyere
társulat ügyeit
mása szerint vez
tározatának maga
A renforgó
bek aláírásával t
mely azonban ké
lás által co
ők a a la p
lan meg h a g
Az elnök fe
pappövelde gond
örökösödés folyt
társulati részvev
számu szelvénye
relmezi; miután
alapszabályokba
relem megadását
Most követi
képt két igazg
tetésére beadott
tása és összesz
küldötték által
Mayer Ernő
Bálint 482 sz
sági tagokul 3
Ezekután a
vén, elnök a köz
rekesztette.

Virág-v

nak nagy ünnepe
jan. A templom a
tak, a közönség e
karénekkel s a
tolongtak, kezük
pap beszentel, az
mint szent erek
képe fölé, vagy
hogy a beszentel
léttől távozni k
már, hogy e nap
haz hívei meg
mar régebb idő
a ünneplik a
„palmarum“-nak
neveztek e napot
tendőkkel ezeltől
Krisztus nagy d
is az utczákon p
vel hintették be
ját. Innen van
van a palma s a
barka van. Száz
az egyházi ünne
nak, zöld vasárna
napnak, barkasz
sárnapnak. De lé
mint a Krisztus
emléke s a tav
világ egyik legk
— A debre
let folyó év ápr
örtányan tartand
gyűlése tárgyai
Purancsnokok é
zert parancsnok
3. Évi költség e
Számolások és
lasztása. 5. Jegy
választása. 6. Os
ra vonatkozó ind
kérnek a t. ez
tag urak a töme
— Meghív
detett közgyűlés
jelenése miatt m
fogva az alapsza
újabb közgyűlés
előtt 10. órkor
tartatni, melyre
cen 1885. márci
választmányá.

A város
folytán a paszto
ril 2-án, a gulyá
szagos vásár ide
a hortobágyi pu
tandó jószágokat
— Hangve
ujtszai vendégl
1 évi hangversen
rolynak emelend
zetesnek ígérkez
Boethy Gyula u
vonós kísérettel,
mét.

A helyi
verőfényes slúta
ki a zöldülő nagy
venata mely két
alig győzte a
Minden megállón
ra s majd minden
vissza maradni e
is, mert már
vagy megvárni
vagy gyalog in
ha nem sajnálta
bérkocsira ülést
nagy lett a kocs
mikor majd min
jónni. Minden r
és nők vegyest

FALK OTTO

Női, férfi és gyermek

czipő nagy raktára

Az

ARANY CSIZMÁHOZ

Debreczenben czegléd-utczán, a városháza épületében.

Van szerencsem a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a közlő társai idénv-raktáramat, a legjobb anyagból készült lábbeli árukkal igen dusan szereitem fel.

Különösen figyelmet érdemelnek

Everlasztin női, férfi és gyermek czipőim.

mely ugy jószágra mint olcsóságára nézve, minden eddig áruba becsátottakat felülmulnak.

A nagy érdemű közönség eddigi heves partfogására köszönetet nyilvánítva, főb-
rekvészem ezután is mint eddig oda irányuland igen tisztelt vevőimnek jó árukat
olcsó árban szolgáltatni.

A nagyérdemű közönség szives partfogását továbbra is kéri

tisztelettel

Falk Otto.

Megrendelések mérték után és javítások, ugyszinté vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

! Szemüvegek !

FISCHER JAKAB

látserész

DEBRECZENBEN

ajánlja a legkifinobb szemüvegek, lorgnettek és orrosiptetöket

minden szemüveghasználónak, ugymint:

távollátók, rövidlátók, gyengélátók, fénykerülök

és más minden szenvedő szemnek, mely legnagyobb figyelemmel szolgáltatik ki.

Utazó látésöveket és távesöveket

legjobb szintelenített. Teljesen kipróbált légsúlyméröket (Auroid).

Mindenféle hévmérök, kertek, szobák, fürdök részére és

új orvosi maximal hévméröket.

továbbá: nagyító lencsüket és összehelyezett-göröcsöveket. Legfinomabb VIZSZINMÉ-
RÖKET (ib lak) és minden látserészi szakmába vágó tárgyakat legfinomabb mino-
ségben és legjutányosabb árak mellett.

Megrendelések legnagyobb figyelemmel eszközöltetnek.

Narancs

vagy
Czitrom

új aratás, finom, érett, kiválogatott 30-45 drb. (a mint nagysága) egy szép 5 ki-
kosárba csomagolva, küld posta-fordulta-
val Ausztria-Magyarországba vámolettán
és bementve utánvételt 1 frt 90 kreit
Maiti R. Trieszt.
3 kosár rendelésénél egy címre,
postautóványval elegendő 5 frt 28 kr.

ELADÓ FÖLD.

A cser alatt közel a városhoz mint-
egy 150 hold legjobb minőségű homok-
föld 10 hold dohányengedélyvel és hozzá-
való jó karban levő épületekkel eladó.
Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

PATE DES CREOLS

du Dr. Thomon.

Oly szer, mely a haját kellemetlen helyekről néhány percz alatt eltávolítja; például hölgyeknek a felső ajakon, ka-
rokon, kezeken, vagy öszenbő szemöldökön. A Pate-
mitéle tekintetben nem ért a bőrcnek.
Egy üveg ára 2 frt.

Pâte des Gnomes

du Dr. Thomon.

Oly szer, mely növeszti és erősíti a szakáit; egyetlen szer,
mely eddig jónak bizonyult. A Pâte négy heti használata
után igen szép és tömörit szakáll nő.
Egy üveg ára 2 frt.

Debreczenben valódi minőségben egyedül Szepessy és
Kerekes urak kereskedésében.

Figyelmeztetés.

Az általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több
oldalilag kitértett sósborszesz készítményem — kelendő-
ségénél fogva — sok utánzásnak léven az utóbbi időben
kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom
s arra két nyomtatban saját hazam külső alakját veszem
fel, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a buda-
pesti iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl
csuzos szagatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyen-
geség, benutasok, zsugorok stb. ellen; de különösen a

bedörzsölés kenő-gyuró-gyógymódnál, (massage)

igen jó hatásmak bizonyult. Fogtisztító szerül is igen
ajánlató, a menyiben a fogak fenjét elősegíti, a foghust
erősíti és a száj tisztá, szagtalan íz nyer a szesz elpa-
rolása után, valamint ajánlatos a szer fejmosásra is a
hajdegek erősítésére, a fejkörpa-képződés megakadályoza-
sára és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 50 kr., egy kis üveggel 40 kr.

Bráray Kálmán

Budapest u. IV. kerület Múzeum körút 23. sz.

Védjegy 319 és 320. szám.
Használati utasítás magyar, vagy minden nyelven, bizo-
nyosaim névsorával ellátva, minden üveghöz ingyen
mellékeltek.
Kapható: DEBRECZEN: Geröby Pálópnál.

ÚJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENÖR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
GAZDAGON FELSZERELT

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik minden nemű nyomdai munka gyors, diszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos iver, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVÉDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK, GYÁSZJELENTÉSEK LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb árakon állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.